

ITSENÄISYYSPÄIVÄN JUHLAPUHE SALON ITSENÄISYYSPÄIVÄN JUHLASSA

Kunnioitetut sotiemme veteraanit, Lotat, kotirintamalla toimineet, hyvä juhlayleisö.

”Itsenäisyyspäivänä kunnioitamme isänmaata, ja itsenäisyyden meille turvanneita, rintamalla taistelleita ja kotirintamaa pystyssä pitäneitä. Me kunnioitamme isänmaata, sitä millaiseksi edeltäneet sukupolvet ovat sen tehneet sekä sitä, miten me sen kehittämistä jatkamme.

Vastuu isänmaasta on nyt meillä Suomemme kansalaiset.

Olemme eläneet pitkään rauhassa, ja hyvä niin. Meidän pitää kuitenkin edelleen muistaa, että tästä rauhasta ja vauraudesta on maksettu kova hinta. Veteraanisukupolvi oli valmis uhraamaan isänmaan puolesta oman nuoruutensa, oman terveytensä ja jopa henkensä.

Maailmanpalon melskeissä nuori itsenäisyytemme vaarantui 1930 – luvun lopulla. Suomalaiset eivät halunneet sotaa, mutta olivat valmiita puolustamaan maatansa. Kartalta katsoen ja teoriassa talvisodan lopputuloksen piti olla selvä. Piskuinen kansakunta Suomi vastassaan suuri mahtava naapurivaltio Neuvostoliitto ylivoimaisella mies- ja asearsenaalillaan Suomi piti olla kahdessa viikossa valloitettu, kuten sota-arkistot kertovat. Mutta teoriat ja kartat eivät ota huomioon asennetta. Suomalaisella sisulla ja periksi antamattomuudella sekä rohkeudella tehtiin talvisodan ihme, Suomeamme ei valloitettu.

Tämä asenne, se kuuluisa Sisu, se muodostuu lapsena ja nuorena. Nuorena nähty, koettu ja opittu muokkaa ajatusmaailmaa ja näkökantoja koko loppuelämän. Tästä syystä pidän erittäin tärkeänä sukupolvien välistä vuorovaikutusta, kertomuksia, tiedon ja elämäkokemusten siirtämistä nuoremmille sukupolville.”

Haluan kannustaa teitä kaikkia, nuorempia ja vanhempia, olkaa uteliaita ja kyselkää vanhemmilta ja isovanhemmilta. Uskon että te tulette näitä tiedonjyviä vielä arvostamaan, itselleni on ainakin käynyt näin.

Hyvä juhlayleisö!

Itsenäisyytemme hinta oli kova, jo ennen vuotta 1917 osa suomalaisista maksoi itsenäisyystavoitteista hengellään tai joutui muutoin Venäjän suuriruhtinaskunnan sortotoimien kohteeksi.

Erittäin kova hinta itsenäisyydestä maksettiin talvi- ja jatkosodan taisteluissa Neuvostoliittoa vastaan, jolloin Suomella oli 620 000 sotilaasta. Lisäksi sotavuosien maanpuolustustehtävissä oli Lottia, sotilaskotisisaria, sairaanhoitajia, apusisaria, muonittajia ja muita naisia yhteensä noin 200 000, joista eturintamalla noin 20 000. Yli 90 000 menetti kalleimpansa, henkensä, noin 200 000 haavoittui. Sotien päätyttyä Suomessa oli 90 000 sotainvalidia, 30 000 naista sotaleskenä ja 50 000 lasta sotaorpona. Evakkotielle lähti 450 000 suomalaista eli 11 % kansasta. Kotirintamalla oli yli 3 miljoonaa naista, vanhusta ja lasta kukin omassa tärkeässä tehtävässään, mm. elintarvike- ja vaatehuolto hoidettiin kotirintaman joukoilla. On kirjoitettu; ” jos kotirintama olisi pettänyt, ei eturintamakaan olisi kestänyt”.

Nykyisestä Salosta osallistui vuosien 1939 – 1945 taisteluihin yhteensä lähes 10 000 miestä ja heistä Salon sankarihaudoissa, joita on 11, lepää 1 333 sankarivainajaa eli noin 14 % palvelukseen astuneista.

Maatamme talvi- jatko- ja Lapinsodassa puolustaneet, unohtamatta kotirintamaa, elivät hengessä: KOTI – USKONTO – ISÄNMAA. Kansa oli valmis yhtenäisenä uhrauksiin itsenäisyytemme ollessa uhattuna.

Yrjö Jylhän runosäe Kiiratuli-kirjassa kuvaa sotilaittemme tahtoa:

”Mitä vannottiin, se pidetty on,
yli päämme löi tulilaine;
ja rintamalla tantomme tuomion
muu kunnia meille on arvoton,
katinkultaa kiitos ja maine.”

Sotiemme päätyttyä Suomella oli sotaveteraanit.

Sotaveteraani, kuka hän on?

Lainaan tässä sotaveteraania, joka osoittaa sanansa nykyisille suomalaisille:

” Hän oli mies tai poika, nainen tai tyttö, jolla oli onni selvitä hengissä sotien myllerryksissä noin 80 vuotta sitten. Hän osallistui sotatoimialueella Suomeamme puolustamiseen pitääkseen maamme itsenäisenä. Silloin, kun olimme sotajunioreja, nuorimmat 17.vuotiaita, taistelimme, että Suomi pysyi Suomena.”

Mikä on sotiemme veteraanien perintö?

Edellä mainittu sotaveteraani jatkaa:

” Halusimme säilyttää omat oikeutemme ja vapautemme.

Nämä:

- * Itsensä ilmaisemisen, sanomisen ja kirjoittamisen vapaus
- * Liikkumisen vapaus, kotipaikan valinnan vapaus
- * Kokoontumisen vapaus
- * Oikeus omaan äidinkieleen
- * Oman mielen mukaisen pukeutumisen vapaus
- * Vapaus valita omat johtajat ja edustajat
- * Oikeus opiskeluun ja ammatinvalintaan
- * Oikeus itse päättää uskon asioista
- * Oikeus sosiaaliseen ja yhteisvastuulliseen turvaan
- * Oikeus ihmisarvoiseen kohteluun.

Ja sotaveteraani jatkaa:

Koska maailma oli täynnä esimerkkejä siitä, että epäitsenäinen kansa ei kykene pitämään kiinni oikeuksistaan ja vapauksistaan, päätimme yrittää pysäyttää itsenäisyyttämme uhkaavat voimat rajoillemme. Tiesimme kyllä; että parasta maanpuolustusta on sovinto ja neuvotteluvoitto, mutta tiesimme myös, että parhaat neuvotteluaseet ovat: puolustuskykyinen valtio ja puolustushaluinen kansa.”

Nuoret etäännyvät hiljalleen sotasukupolven perinnöstä. Historian kertomukset ovat painumassa taustalle.

Sen vuoksi veteraanien perintö velvoittaa meitä kaikkia.

Veteraanien perintö on kertomus uhrautuvaisuudesta, sitkeydestä, lähimmäisen huomioonottamisesta, velvollisuuden tunteesta ja tulevaisuuden uskosta. Tätä sanomaa meidän kaikkien pitää levittää.

Hyvä juhlayleisö!

Tänä päivänä elämme koronapandemian alaisena, hybridivaikuttamisen keskiössä, talousongelmien keskipisteessä, säästökeskustelujen ympäröiminä ja työttömyyden vaikutusten alaisena, jotka kaikki ovat läsnä suomalaisten keskuudessa.

Kaikkihan tunnemme ongelmat, joiden keskellä nykyisin elämme. Levottomuudet itä-Euroopan rajoilla ovat heijastumassa myös meille, sekä talouden että politiikan kysymyksissä. Mutta tästä huolimatta olemme yhä eturivissä niin monella elämäntilanteella. Viimevuosien tutkimukset kertovat myös, etteivät vain meidän koululaisemme ja koululaitoksemme ole huippuluokkaa. Me aikuiset olemme lukutaidossa ja numeroiden käsittelemisen taidoissa maailman kärkijoukkoa.

Saamme kuitenkin olla kiitollisia siitä, että olemme rauhassa saaneet kehittää maatamme, talouttamme, elinkeinojamme, koulutustamme ja kulttuuriamme. Tätä ajatellen muistamme kenraali Adolf Ehrnroothin usein toistamaa lausumaa: ”Suomi on hyvä maa, paras maa meille suomalaisille.”

Varsin usein tehtävät arvioinnit sijoittavat Suomen niin ikään yhtä korkealle, kun on kysymys siitä, missä maassa maailmassa on paras asua. Viimevuosien mittaukset kertovat myös, on maailman onnellisin maa ja sen kansa onnellisin kansa. Suomi on maa, Kenraalin ajatus parhaasta on yhä tosi – se on huomattu kaikkialla.

Tämä kaikki, jota edellä kerroin, on merkittävässä määrin meidän veteraanisukupolven saannoksia. Se että he puolustivat meille vapaan itsenäisen Suomen, he olivat myös sotien jälkeen rakentamassa meille hyvinvointivaltiota, josta jälkipolvet ovat voineet ponnistaa edellä mainittujen saavutusten toteutumiseen.

Kiitos kuuluu sotiemme sankarivainajille ja sotiemme veteraaneille, suurin osa heistä on Viimeiseen iltahuutoon kutsuttuja kuin myös heille, jotka vielä elävät keskuudessamme.

Sodista selvinneet veteraanit perustivat omia sotaveteraanijärjestöksiä, Salossa 1960-luvun puolivälissä, joiden säännöissä määriteltiin seuraavasti: ”Yhdistyksen tarkoituksena on valvoa ja edistää veteraanijäsentensä yhteiskunnallisia etuja, kehittää erityisesti veteraanien sosiaalista huoltoa, asumisolojen parantamista ja kuntoutusta sekä virkistystoimintaa, suorittaa veteraaniperinteen keruuta sekä yllä pitää veteraanien keskuudessa yhteenkuuluvuuden tunnetta ja isänmaallista henkeä.”

Näiden sääntöjen mukaan on toimittu ja veteraaniväki on saanut todeta, että ”veljeä ei ole jätetty.”

Salon Seudun Sotaveteraanit ry:n 55-vuotis- ja naisjaoston 50-vuotisjuhla oli tarkoitus pitää 21.11.2021, mutta se jäi olemassa olevan epidemian vuoksi vain osittaiseksi.

Yhdistyksen jäsenille pidettiin kuitenkin Jumalanpalvelus. Saarnan pitäjäksi oli saatu arkkipiispa emeritus Jukka Paarma, jonka puheen velvoittava loppuosa sykähdytti erityisesti veteraanien tukijoukkoja.

Seuraavaksi siteeraan sitä: ”Tänään täällä kirkossa on joukossamme sotaveteraaneja, heidän ystäviään ja tukijoita. Jumalanpalveluksen piti olla osa Salon Seudun sotaveteraaniyhdistyksen juhlaa. Sitä siirrettiin, mutta sanankuuloon on tahdottu kuitenkin kokoontua. Siksi ajatuksemmekin ovat isänmaamme vaiheissa, myös Jeesuksen opetuksia kuullessamme. Isänmaa, Jumalan lahja meille, velvoitti niin niitä, jotka joutuivat rintamalle kuin niitäkin, jotka kotipuolella hoitivat velvollisuutensa. Ajattelen että velvollisuuden täyttämistä motivoi vahva oikeudenmukaisuuden tunto. Olisi suunnaton epäoikeudenmukaisuus, jos meiltä vietäisiin isänmaa ja vapaus, jotka koettiin köyhälle Suomelle annettuna Jumalan lahjana. Laaja veteraanitoiminta, osana yhteiskuntamme jälleenrakentamista, on kummunnut sekä velvollisuudentunnosta että kiitollisuudesta, että meillä sotasukupolven ponnistelujen ja uhrien jälkeen on yhä lahja, vapaa isänmaa. Sitä perinnettä on ollut kunnia vaalia, eikä sen muistoa saa himmentää tulevanakaan aikana.”

Arvoisa juhlayleisö!

Sotiemme veteraanien voimavarat eivät ole riittäneet viime vuosien aikana enää hoitamaan itse yhdistyksissään asioitaan, vaan heidän pojat ja tyttäret ovat tarttuneet operatiivisten asioiden hoitoon. Näin täällä Salossakin on tapahtunut.

Sotiemme veteraaniyhdistykset loppuvat lähivuosina ja siirrytään uuteen vaiheeseen. Veteraaniväen palveluja kuitenkin jatketaan niin kauan kuin veteraaneja on. Palveluja tuottavat veteraaniyhdistysten jälkeen perinneyhdistys.

Perinneaikakauteen siirtymistä on valmistellut Tammenlehvän perinneliitto, joka perustettiin vuonna 2003 ja sen tarkoituksena on hoitaa ja vaalia Suomen 1939 – 1945 sotien ja niiden veteraanien perinteitä.

Tammenlehvän perinneliitto on kattojärjestö ja sen asioita hoitavat alueellinen perinneyhdistys, jossa mukana ovat maanpuolustusyhdistykset ja muut kansalaisjärjestöt. Valmistelutyön takaraja on niin, että perinneyhdistykset aloittavat toimintansa vuosina 2020 – 2025.

Perinneyhdistyksen kautta on uuden sukupolven vuoro ottaa ohjat käsiinsä ja mukautua Veteraanin iltahuudon viestin sanomaan: ”Lapset ja lastemme lapset, teidän nyt vuoronne on. Hoivatkaa, kohta poissa on veljet. Muistakaa, heille kallis ol maa. Kertokaa lasten lapsille lauluin, himmetä ei muistot koskaan saa.”

HYVÄÄ ITSENÄISYYSPÄIVÄÄ TEILLE KAIKILLE!